

**MINISTER
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

NR: 46 PODPIS JG
WPLYNĘŁO

2022 01 10

Krajowa Rada Izb Rolniczych

H. K. Kurpiński
dr. P. J. Marchewski w

Warszawa, 05 stycznia 2022 r.

Znak sprawy: DOS.dws.073.25.2021

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: uchwała nr 10/2021 Krajowej Rady Izb Rolniczych w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego wskazania Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi najistotniejszych bieżących problemów w rolnictwie

Szanowny Panie Prezesie,

przedstawiam informacje i wyjaśnienia w sprawie problemów zawartych w uchwałach Krajowej Rady Izb Rolniczych (pismo z dnia 30 listopada 2021 r., znak: KRIR/KK/1084/21).

W sprawie *podjęcia działań w zakresie skutecznego zwalczania ASF na terytorium Polski oraz problemu dotyczącego wprowadzenia programów wsparcia rodzimej produkcji trzody chlewnej* informuję, że zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, co za tym idzie afrykańskiego pomoru świń (ASF), odbywa się na podstawie przepisów sporządzonych i przyjętych na poziomie Komisji Europejskiej, które jednolicie obowiązują wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej, oraz przepisów krajowych, w tym w szczególności:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.),
- rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
telefon: +48 22 250 01 18, e-mail: kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.),

- ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421) oraz aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/605 z dnia 7 kwietnia 2021 r. ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. UE L 129 z 15.04.2021, str. 1, z późn. zm.).

Równocześnie realizowanych jest szereg działań, które mają kluczowe znaczenie w walce z tą chorobą, są to m.in. systematyczna redukcja populacji dzika na terenie całego kraju, czy bioasekuracja gospodarstw i jej kontrola przez Inspekcję Weterynaryjną.

Działania na rzecz zapobiegania i zwalczania ASF na terytorium Polski, w odniesieniu do dzików koncentrują się między innymi na ich odstrzale, jak i eliminacji ze środowiska padłych osobników, jako czynnika sprzyjającego przetrwaniu wirusa ASF w środowisku naturalnym oraz jego rozprzestrzenianiu się w populacji, a także – potencjalnie – przenoszeniu choroby do gospodarstw utrzymujących świnię.

Resort rolnictwa stale promuje działania na rzecz redukcji populacji dzików, które są głównym źródłem przenoszenia ASF. Redukcja populacji dzików jest przy tym realizowana na terytorium Polski w pierwszej kolejności w ramach planowej gospodarki łowieckiej, za którą odpowiada Minister Klimatu i Środowiska i – uzupełniająco – poprzez wykonywanie odstrzałów sanitarnych nakazanych w drodze rozporządzeń powiatowego lekarza weterynarii lub wojewody i wykonywanych przez myśliwych. W ramach tej formy odstrzału (odstrzał sanitarny) do dnia 5 grudnia 2021 r. na terenie kraju pozyskano 288 003 dzików.

W ostatnim czasie Główny Lekarz Weterynarii określił także uzupełniające środki dotyczące odstrzału sanitarnego w odniesieniu do regionów o wysokiej koncentracji trzody chlewnej. Działania te mają w konsekwencji ograniczyć presję wirusa w środowisku w powiatach, w których utrzymywanych jest ponad 150 tys. świń.

Należy także zauważyć, że na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa:

- producenci świń, którzy zaprzestali produkcji w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa,

wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, mogą skorzystać z pomocy finansowej. Kwota pomocy stanowi iloczyn średniej rocznej liczby świń utrzymywanych w gospodarstwie w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym został wprowadzony zakaz (jednak nie więcej niż 50 sztuk dla jednego producenta świń) i kwoty 0,36 zł oraz liczby dni w danym roku kalendarzowym obowiązywania zakazu.

- producenci rolni prowadzący chów lub hodowlę świń na obszarach z ograniczeniami, mogą ubiegać się o nieoprocentowane pożyczki na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych, które zostały podjęte w związku z prowadzeniem przez producenta świń działalności rolniczej na obszarach występowania ASF.

Kwota udzielonych producentowi świń pożyczek nie może przekroczyć kwoty ww. zobowiązań cywilnoprawnych i wynosić więcej niż:

- 50.000 zł na siedzibę stada, w której w 2018 r. było utrzymywanych średniorocznie do 50 sztuk świń;
- 100.000 zł na siedzibę stada, w której w 2018 r. było utrzymywanych średniorocznie powyżej 50 do 100 sztuk świń;
- 300.000 zł na siedzibę stada, w której w 2018 r. było utrzymywanych średniorocznie powyżej 100 do 500 sztuk świń;
- 500.000 zł na siedzibę stada, w której w 2018 r. było utrzymywanych średniorocznie powyżej 500 do 1000 sztuk świń;
- 1.000.000 zł na siedzibę stada, w której w 2018 r. było utrzymywanych średniorocznie powyżej 1000 sztuk świń.

Pożyczka jest udzielana maksymalnie na 10 lat, a za jej udzielenie Agencja nie pobiera żadnych opłat. Pomocą państwa są nieopłacane przez pożyczkobiorców odsetki od udzielonej pożyczki.

- producenci rolni, prowadzący chów lub hodowlę świń na obszarze objętym ASF mogli ubiegać się o pomoc na wyrównanie kwoty dochodu uzyskanej ze sprzedaży świń w poszczególnych kwartałach od IV kwartału 2020 r. w porównaniu do średniego dochodu uzyskiwanego z produkcji świń w analogicznym okresie w trzech ostatnich latach lub trzech latach z okresu pięcioletniego, po odjęciu roku z najwyższymi i najniższymi dochodami. Albo w okresie 12 miesięcy – w przypadku producenta świń, który w tym okresie zwiększył produkcję świń o co najmniej 25% w stosunku do średniej produkcji świń z trzech lat poprzedzających okres, za który jest składany wniosek, a w przypadku gdy utrzymuje świnie w okresie

krótszym niż trzy lata – w stosunku do średniej rocznej produkcji świń z całego okresu poprzedzającego okres, za który jest składany wniosek.

Wnioski o udzielenie ww. pomocy finansowej można było składać w 2021 r. w Biurach Powiatowych Agencji właściwych ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę producenta świń w terminie od dnia 28 sierpnia do dnia 30 listopada 2021 r.

- producenci świń, którzy w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, zaprzestali ich produkcji, będą mogli skorzystać z dopłat przez okres nie dłuższy niż 10 lat udzielanych do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych na zakup:
 - a) nawozów mineralnych, środków ochrony roślin lub pasz,
 - b) kwalifikowanego materiału siewnego zbóż, rzepaku, kukurydzy, Inu, roślin motylkowych grubonasiennych i drobnonasiennych, rzepiku ozimego, gorczycy, traw, buraków cukrowych i pastewnych, sadzeniaków ziemniaka,
 - c) loszek, knurów i warchlaków, z wyłączeniem zakupu na eksport,
 - d) maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie chlewni,
 - e) maszyn służących do prowadzenia produkcji świń.

Kredytobiorca płaci oprocentowanie należne bankowi w wysokości 0,3 oprocentowania, jednak nie mniej niż 1% (obecnie ok. 1,1% w skali roku), a w pozostałej części jest ono płacone przez Agencję.

Wysokość udzielonego kredytu nie może przekroczyć:

- a) 50 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu było utrzymywanych średniorocznie do 50 sztuk świń;
- b) 100 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu było utrzymywanych średniorocznie powyżej 50 do 100 sztuk świń;
- c) 500 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu było utrzymywanych średniorocznie powyżej 100 do 500 sztuk świń;
- d) 800 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu było utrzymywanych średniorocznie powyżej 500 do 1000 sztuk świń;
- e) 1 500 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu było utrzymywanych średniorocznie powyżej 1000 sztuk świń.

Pomoc ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie i jest udzielana zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze

rolnym oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej. W związku z wykorzystaniem limitu pomocy de minimis w rolnictwie na lata 2019 – 2021, pomoc będzie mogła być udzielana od dnia 1 stycznia 2022 r. po przeliczeniu nowego limitu na lata 2020 – 2022.

Pomoc jest realizowana w ramach limitu pomocy w planie finansowym ARiMR na dopłaty do kredytów preferencyjnych.

Jednocześnie producenci rolni, którzy prowadzą gospodarstwo rolne, w którym utrzymywane są świny od dnia 6.08.2021 r. do dnia 27.08.2021 r. mogli składać wnioski o udzielenie pomocy o charakterze pomocy de minimis w rolnictwie na refundację 50% wydatków poniesionych w danym roku kalendarzowym na zakup mat dezynfekcyjnych, sprzętu do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych, odzieży ochronnej i obuwia ochronnego oraz wydatków poniesionych na zabezpieczenie budynków, w których utrzymywane są świny przed dostępem zwierząt domowych (pomoc na bioasekurację).

Ponadto, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), rolnicy poszkodowani w związku z wystąpieniem wirusa ASF, mają możliwość uzyskania pomocy z następujących instrumentów wsparcia:

Poddziałanie 5.1 „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”

Celem instrumentu jest wspieranie zapobieganiu ryzyku i zarządzanie ryzykiem w gospodarstwach.

Pomoc ma formę:

1. refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji (do 80%) w przypadku realizacji inwestycji dotyczącej:
 - utworzenia lub zmodernizowania niecki dezynfekcyjnej;
 - wyposażenia gospodarstwa rolnego w urządzenie do dezynfekcji;
 - przebudowy lub remontu pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne;
 - przebudowy lub remontu pomieszczenia w chlewni lub w budynku gospodarskim funkcjonalnie powiązany z chlewnią, tak aby w ich wyniku w

tym pomieszczeniu było możliwe zdezynfekowanie się osób, które zajmują się obsługą świń, w tym zakupu i montażu urządzeń do dezynfekcji obuwia, szaf do przechowywania odzieży roboczej, umywalek lub pryszniców, wraz z zakupem i montażem instalacji technicznej;

- budowy lub przebudowy magazynu do przechowywania słomy dla świń;
- zakupu i wykonania robót związanych z posadowieniem silosu na paszę gotową do bezpośredniego spożycia przez świnie;

2. standardowych stawek jednostkowych – w przypadku realizacji inwestycji dotyczącej wykonania ogrodzenia chlewni.

Standardowe stawki jednostkowe, za wykonanie:

- metra bieżącego ogrodzenia – wynosi 230 zł;
- bramy – wynosi 2100 zł;
- furtki – wynosi 710 zł.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu wynosi maksymalnie na jednego beneficjenta 100 000 zł.

Do 12 grudnia br. na operacje zapobiegające rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń (ASF) złożono 8 557 wniosków o przyznanie pomocy, z czego zakontraktowano 4 843 wnioski na kwotę 225,8 mln zł.

Ostatni nabór wniosków został przeprowadzony w terminie od dnia 28 września do dnia 26 listopada 2021 r. Zgodnie z harmonogramem trwających i planowanych naborów wniosków w ramach PROW 2014–2020 do końca 2022 r., na ww. poddziałanie przewidziane są jeszcze dwa nabory: w maju i październiku 2022 r.

Działanie 5.2 „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej”

Wsparcie na operacje związane z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF) może być związane z odtworzeniem zniszczonych składników gospodarstwa, bądź z odtworzeniem potencjału produkcji rolnej w gospodarstwie przez realizację inwestycji niezwiązanej z produkcją świń. W przypadku wystąpienia ASF, o pomoc mogą ubiegać się rolnicy, którym powiatowy lekarz weterynarii nakazał, w drodze decyzji, zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF, a w dniu wydania tej decyzji świnie, których dotyczyła ta decyzja, stanowiły co najmniej 30% świń będących w posiadaniu rolnika.

Pomoc ma formę refundacji 80% kosztów kwalifikowalnych operacji. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach tego instrumentu wsparcia, w okresie realizacji PROW 2014-2020, nie może przekroczyć 300 000 zł.

W ramach „Inwestycji odtwarzających potencjał produkcji rolnej” na operacje zapobiegające rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń (ASF) złożono dotychczas 28 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 2,7 mln zł, z czego do chwili obecnej zawarto 25 umów na kwotę 2,5 mln zł.

W ramach 21 zakończonych operacji zapobiegających rozprzestrzenianiu się ASF zrealizowano płatności na kwotę ponad 2,1 mln zł.

Należy podkreślić fakt, że w terminie od dnia 11 marca do dnia 31 grudnia 2021 r. rolnicy, którzy ponieśli w gospodarstwach straty spowodowane klęskami żywiołowymi, bądź wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF) mogli składać w ARiMR wnioski o przyznanie pomocy. Natomiast od stycznia 2022 r. planowany jest nabór ciągły.

Poddziałanie 4.1 „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „Modernizacja gospodarstw rolnych” obszary - rozwój produkcji prosiąt (obszar A), związane z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu (obszar D).

Cel operacji - Zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstwa / gospodarstw Beneficjenta / Beneficjentów w obszarze:

- rozwój produkcji prosiąt (obszar A) – maksymalnie 900 000 zł dla jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo,
- związanym z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu (obszar D).- maksymalnie 500 000 zł dla jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo,

przy czym na inwestycje niezwiązane bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich lub adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie, lub budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, w których prowadzona jest produkcja zwierzęca, nie może przekroczyć 200 tys. zł.

Pomoc w wysokości do 50% kosztów kwalifikowalnych (60% w przypadku operacji realizowanej przez osoby wspólnie wnioskujące lub młodego rolnika).

W przypadku trzody chlewnej pomoc może być przyznana m.in. na operację:

- zapewniającą poprawę ogólnych wyników gospodarstwa w obszarze:
 - rozwój produkcji prosiąt lub

- związanym z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu,
- w wyniku realizacji której nastąpi w gospodarstwie wzrost liczby: loch, do co najmniej 50 – w przypadku obszaru dotyczącego rozwoju produkcji prosiąt,
- obejmującą wyłącznie inwestycje związane bezpośrednio z działalnością rolniczą, w tym również z przygotowaniem do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie; w przypadku gdy operacja jest związana bezpośrednio z działalnością rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej, może ona obejmować wyłącznie inwestycje związane z produkcją zwierzęcą w zakresie zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich;
- uzasadnioną ekonomicznie, w tym pod względem racjonalności jej kosztów;
- której koszty kwalifikowalne nie są finansowane z udziałem innych środków publicznych;
- która nie spowoduje wzrostu produkcji, dla której brak jest rynku zbytu;
- spełniającą wymagania określone przepisami prawa mającymi zastosowanie do inwestycji realizowanych w ramach operacji;
- której realizacja nie jest możliwa bez udziału środków publicznych;
- której realizacja przyczyni się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa w jednym z ww. obszarów. Uznaje się, że operacja przyczynia się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa, jeżeli ma na celu poprawę konkurencyjności i zwiększenie rentowności gospodarstwa oraz doprowadzi do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), co najmniej o 10% w odniesieniu do roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, w którym został złożony dany wniosek, w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Do końca listopada 2021 r. złożono 77 916 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 14,6 mld zł w ramach operacji związanych z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu (obszar D), z czego zakontraktowano 36 859 wniosków na kwotę około 6,6 mld zł oraz złożono 865 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 661,5 mln zł w ramach rozwoju produkcji prosiąt (obszar A), z czego zakontraktowano 233 wnioski na kwotę 178,3 mln zł.

W marcu 2022 r. planowany jest kolejny nabór wniosków w ramach Modernizacji gospodarstw rolnych w obszarze produkcji prosiąt.

W związku z wprowadzeniem tzw. okresu przejściowego dla Wspólnej Polityki Rolnej i wydłużeniem okresu wdrażania Programu Rozwoju Obszarów na lata 2014-2020 o kolejne 2 lata (operacje będą realizowane do 31.12.2025 r.), instrumenty wsparcia dedykowane dla producentów trzody chlewnej poszkodowanych przez wirus ASF oraz na działania zmierzające do zatrzymania rozprzestrzeniania się wirusa będą kontynuowane.

Ponadto w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, aktualnie trwają prace w zakresie programowania wsparcia w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W dniu 25 listopada 2021 r. zakończyły się konsultacje publiczne, prowadzone w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu PS WPR. Był to trzeci, ostatni, etap konsultacji, które zostały przewidziane w pracach nad tym dokumentem. W dniu 14 grudnia 2021 r. projekt PS WPR uchwałą Rady Ministrów został przyjęty, a w dniu 22 grudnia 2021 r. został formalnie przekazany do Komisji Europejskiej w celu rozpoczęcia procesu negocjacyjnego.

W ramach ww. projektu, przewidziano interwencje skierowane dla producentów trzody chlewnej, m.in. na „Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF”. W projekcie Planu, który może jeszcze ulec zmianom, zakłada się, że pomoc udzielana w ramach projektowanej interwencji mogłaby być w formie dotacji i skierowana byłaby do producenta – rolnika prowadzącego chów lub hodowlę świń na poziomie, co najmniej 50 sztuk zarejestrowanych na nieruchomości, na której byłaby realizowana inwestycja lub świń ras rodzimych objętych programami ochrony zasobów genetycznych lub świń czystych ras wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wsparcie w ramach interwencji dotyczyłoby inwestycji służących bioasekuracji. Zakłada się, że dzięki temu wsparciu producent uzyska wzmocnienie stabilności dochodów w gospodarstwie poprzez łagodzenie skutków ryzyka cenowego i produkcyjnego wynikającego z możliwością występowania ASF. Z uwagi na fakt, iż nie jest to dokument ostateczny, na chwilę obecną nie można jednoznacznie określić kwot jakie będą kierowane dla producentów trzody chlewnej.

Ponadto, w ramach środków budżetu państwa wdrożone zostały możliwe mechanizmy wsparcia producentów świń - m.in. mechanizm wyrównywania kwoty utraconego dochodu ze sprzedaży świń, wsparcie bioasekuracji gospodarstw, pożyczki na spłatę nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych czy dopłaty do oprocentowania kredytów na zakup środków produkcji i zwierząt.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowany został także mechanizm wsparcia producentów świń utrzymujących lochy. Zaplanowana pomoc finansowa dla gospodarstw zgłaszających urodzenia świń, która ma być wypłacana w 2022 r. ma na celu, w szczególności, wsparcie gospodarstw rodzinnych i przeciwdziałanie wycofywaniu się rolników z hodowli i produkcji wieprzowiny w oparciu o stado krajowe. Pomoc będzie udzielana na wniosek producenta świń składany do biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W chwili obecnej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi trwają prace w zakresie wdrożenia ww. mechanizmu pomocy.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podejmuje również niezbędne działania na poziomie organów Unii Europejskiej. Działania te koncentrują się na wnioskowaniu do Komisji Europejskiej o wdrożenie, na podstawie przepisów dotyczących wspólnej organizacji rynków rolnych określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013¹⁾, możliwych mechanizmów wsparcia sektora, tj. prywatnego przechowywania wieprzowiny oraz nadzwyczajnej pomocy finansowej dla producentów świń.

Wnioski w tym zakresie kierowane są zarówno bezpośrednio do Komisji Europejskiej, jak również podnoszone na forum Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa. Jednym z takich wystąpień jest wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z września 2021 r. do Komisarza ds. Rolnictwa Pana Janusza Wojciechowskiego o uruchomienie przez Komisję Europejską, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013, nadzwyczajnej pomocy finansowej dla producentów świń w Polsce prowadzących produkcję na obszarach objętych ograniczeniami II lub III, o których mowa w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/605.

Problem krytycznej sytuacji na rynku wieprzowiny był również przedmiotem dyskusji podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 12 października 2021 r. We wspólnej nocie kilku państw członkowskich, w tym Polski, wezwano Komisję Europejską do rozważenia uruchomienia pomocy nadzwyczajnej na rynku wieprzowiny. Dyskusja o potrzebie wsparcia sektora wieprzowiny odbyła się również na kolejnym posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 15 listopada 2021 r. Ponowna dyskusja o trudnej sytuacji na rynku wieprzowiny oraz wezwanie Komisji Europejskiej do uruchomienia nadzwyczajnej pomocy dla producentów świń odbyły się na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 13 grudnia 2021 r.

¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.).

W odpowiedzi na podjętą dyskusję, Komisja Europejska zwróciła uwagę na stabilizację cen obserwowaną od kilku tygodni oraz wzrost cen prosiąt, co jest sygnałem poprawy sytuacji. Przypomniała jakie czynniki doprowadziły do obecnych problemów na rynku, tj. afrykański pomór świń, zwiększenie produkcji przy spadku eksportu do Chin i popytu wewnętrznego oraz wysokie koszty produkcji. Podkreśliła, że nie jest to dobry moment na podejmowanie działań interwencyjnych dostępnych w ramach wspólnej organizacji rynków, szczególnie, że okres przedświąteczny sprzyja wzrostowi popytu. Zadeklarowała, że jeśli pozytywne sygnały i trendy się nie potwierdzą, w styczniu 2022 r., ponownie przeanalizuje sytuację i poważnie rozważy podjęcie działań.

Odnosząc się do problemu *dotyczącego wypłaty wszelkich zobowiązań za choroby zwalczane z urzędu, w tym za ptasią grypę*, to w polskim porządku prawnym są one wypłacane ze środków budżetu państwa w przypadkach określonych w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421). W związku z powyższym, hodowcy świń, u których w gospodarstwie wystąpił ASF, zgodnie z art. 49 ww. ustawy, za świnię, zabite lub poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza weterynarii, przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia. Zgodnie z art. 49 ust. 5 ww. ustawy, odszkodowanie ze środków budżetu państwa przysługuje również za zniszczone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, pasze oraz sprzęt, który nie może być poddany odkażaniu.

Decyzję w przedmiocie przyznania odszkodowania podejmuje powiatowy lekarz weterynarii, który przed jej wydaniem obowiązany jest do ustalenia, czy istnieją przesłanki do odmowy jego wypłaty, o których mowa w art. 49 ust. 7 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Decyzja powiatowego lekarza weterynarii jest ostateczna. Niemniej jednak, posiadacz zwierząt niezadowolony z jej rozstrzygnięcia, ma prawo w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, wnieść powództwo do sądu rejonowego.

Postępowania administracyjne odbywają się na bieżąco i sukcesywnie wydawane są decyzje administracyjne w powyższym zakresie. Wypłata należnych hodowcom środków finansowych z tytułu odszkodowań następuje w najkrótszym możliwym terminie.

Należy zauważyć, że w 2021 r. na terytorium Polski stwierdzono 122 ogniska ASF u świń. Na dzień 29 listopada 2021 r. wypłacono odszkodowania dla 409 gospodarstw².

W sprawie postulatu *kompleksowej nowelizacji ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników m.in. w zakresie nabycia prawa do emerytury rolniczej bez konieczności zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej* informuję, że aktualnie trwają w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W przedmiotowym projekcie są zawarte po części postulaty zgłaszane przez Krajową Radę Izb Rolniczych. W wyniku dotychczas prowadzonych uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych, projekt uległ na tyle istotnym zmianom, iż konieczne będzie przeprowadzenie ponownie procesu uzgodnień i konsultacji. W związku z tym, będzie istniała możliwość zgłaszania uwag i propozycji do przedmiotowego projektu.

Odnosząc się do problemu *dotyczącego kompleksowej zmiany systemu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich* informuję, że w wyniku działań Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zapewniono w 2021 r. na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich dodatkowe środki w wysokości 500 mln zł, co oznacza że na ten cel w 2021 r. zabezpieczone zostały środki w wysokości 900 mln zł.

Natomiast w projekcie budżetu na 2022 r., zaplanowane zostały środki na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, w wysokości ponad 1,5 mld zł.

Zapewnienie powyższych środków powinno umożliwić zawarcie umowy ubezpieczenia z dotacją z budżetu państwa wszystkim zainteresowanym producentom rolnym z wybranym zakładem ubezpieczeń, który oferuje najkorzystniejszy zakres ubezpieczeń, w szczególności z Towarzystwami Ubezpieczeń Wzajemnych których działalność opiera się na zasadzie solidarnej pomocy.

W sprawie *stworzenia systemu ochrony dochodów rolniczych* należy zauważyć, że w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowany został projekt ustawy o funduszach ochrony przychodów rolniczych, której celem było stworzenie możliwości prawnych gwarantujących producentom rolnym częściową rekompensatę z tytułu utraty przychodów

² Liczba 409 gospodarstw oznacza łącznie ogniska ASF oraz inne gospodarstwa, w których uśmiercono świnie w ramach zwalczania choroby.

z prowadzonej przez nich działalności rolniczej. W ramach konsultacji społecznych jedynie przedstawiciele producentów owoców i warzyw poparli utworzenie takich funduszy. Jednakże mając na względzie pojawiające się coraz częściej sygnały o zasadności wprowadzenia przedmiotowego rozwiązania, wznowione zostaną prace nad Funduszem Wzajemnego Gwarantowania Dochodów dla rolników.

Odnosząc się do problemu *dotyczącego opracowania zmian w systemie funkcjonowania oddłużenia gospodarstw rolnych* informuję, że pomoc udzielana producentom rolnym musi być zgodna z przepisami regulującymi udzielanie pomocy publicznej, w tym w przypadku pomoc na spłatę zadłużenia musi być zgodna z Wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji.

Zgodnie z ustawą o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne, pomoc w formie dopłat do oprocentowania bankowych kredytów na restrukturyzację zadłużenia, pożyczek na spłatę zadłużenia oraz gwarancji spłaty kredytów na restrukturyzację zadłużenia może być udzielana od dnia ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem. Jednocześnie zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej w dniu 8 kwietnia 2020 r., powyższe formy pomocy mogły być udzielane wyłącznie do końca 2021 r.

Jednocześnie na podstawie ww. ustawy producenci rolni będą mogli nadal ubiegać się o pomoc w formie przejęcia przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa długu podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej w zamian za przeniesienie własności nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa.

W sprawie *zmiany systemu szacowania i wypłaty odszkodowań za szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzynę łowną i prawnie chronioną* należy zauważyć, iż zasady gospodarki łowieckiej, w tym dotyczące właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego, odstrzału redukcyjnego, zastępczego, rocznych planów łowieckich oraz szkód łowieckich, określają przepisy ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1683). Stosownie do ww. ustawy gospodarka łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich przez dzierżawców lub zarządców m.in. w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane.

Równocześnie zgodnie z art. 6 ustawy Prawo łowieckie, naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest minister właściwy ds. środowiska. W związku z powyższym, kwestia zmiany systemu szacowania i wypłat odszkodowań za szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzynę łowną i prawnie chronioną pozostaje w kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

Problem odszkodowań za straty wyrządzone w gospodarstwach rolnych przez zwierzęta chronione jest dostrzegany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW). Do Ministerstwa Klimatu i Środowiska (MKiŚ) wielokrotnie zgłaszana była potrzeba wprowadzenia odpowiednich uregulowań prawnych w ustawie o ochronie przyrody. W korespondencji z MKiŚ resort rolnictwa wskazywał na konieczność ustanowienia przepisów zapewniających rolnikom skuteczną i adekwatną wypłatę odszkodowań. MRiRW sygnalizowało, że rozwiązanie konfliktów związanych ze stratami wyrządzonymi przez zwierzęta chronione wymaga kompleksowego podejścia, zwłaszcza na obszarach wiejskich z rozległą uprawą roślin i chowem zwierząt gospodarskich.

Podkreślano, że kwestią o zasadniczym znaczeniu jest kontynuowanie działań, ukierunkowanych na zapobieganie szkodom wyrządzanym przez gatunki chronione, a w sytuacji ich wystąpienia - zapewnienie odpowiednich środków finansowych za poniesione straty. Jednocześnie konieczne jest zapewnienie odpowiednich instrumentów zarządzania populacjami zwierząt chronionych.

Ponadto, MRiRW zwróciło się z wnioskiem do MKiŚ o rozważenie zasadności wprowadzenia regulacji, umożliwiającej wypłatę rekompensat za szkody powodowane przez wszystkie gatunki prawnie chronione, tak aby rolnik nie ponosił kosztów utrzymania zwierząt dziko żyjących, żerujących na jego uprawach i stawach hodowlanych oraz o niezbędną szczegółową rewizję obowiązującego prawa i nowelizację ustawy o ochronie przyrody w tym zakresie. Jednocześnie w lipcu 2021 r. MRiRW zgłosiło liczne uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową.

W odpowiedzi na postulaty MRiRW, Ministerstwo Klimatu i Środowiska zwróciło uwagę, iż zgodnie z art. 126 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, poszkodowani mają możliwość uzyskania fachowej pomocy, dotyczącej sposobów zabezpieczania mienia przed szkodami powodowanymi przez niektóre zwierzęta gatunków chronionych oraz finansowego wsparcia tych przedsięwzięć w ramach tzw. współdziałania z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Finansowe wsparcie realizowane jest na

podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych pomiędzy regionalnym dyrektorem ochrony środowiska lub dyrektorem parku narodowego (na terenie parku narodowego), a osobą zainteresowaną uzyskaniem takiej pomocy. Może ona obejmować zakup m.in. ogrodzeń (w tym ogrodzeń elektrycznych), fladr.

Niezależnie od powyższego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie współpracowało z Ministerstwem Klimatu i Środowiska w celu wypracowania najlepszego z rozwiązań, w tym w zakresie postulatu zgłoszonego przez Krajową Radę Izb Rolniczych.

W kwestii zmiany systemu szacowania i zgłaszania strat klęskowych w gospodarstwach rolnych informuję, że zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, oszacowania szkód powstałych w wyniku gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich dokonuje komisja powołana przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód.

Od 2020 r. zostały wprowadzone przepisy zgodnie z którymi, protokół oszacowania szkód powstałych w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, sporządzany jest przez publiczną aplikację bez udziału komisji powołanych przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego. Mając na względzie, że susza jest niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym statystycznie o największym zasięgu, wprowadzenie powyższego rozwiązania powinno w znacznym stopniu odciążyć prace komisji.

Oszacowanie szkód ma na celu umożliwienie udzielenia pomocy producentom rolnym poszkodowanych w wyniku wystąpienia w gospodarstwie rolnym niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, tj. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w formie m.in. preferencyjnych kredytów na wznowienie produkcji.

Należy podkreślić, że pomoc udzielana producentom rolnym musi być zgodna z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej, w tym:

- a) wytycznymi Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020 (2014/C 204/01) (Dz. Urz. UE z dnia 1.07.2014, C 204),
- b) rozporządzeniem Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającym niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 193 z 01.07.2014, str. 1, z późn. zm.), albo
- c) pomoc musi być udzielana w formule de minimis zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, s. 9, z późn. zm.).

W związku z tym, mając na względzie krajowy limit pomocy de minimis, określona procedura szacowania szkód uwzględnia niezbędne warunki do udzielania pomocy zgodnie z przepisami UE, poza formułą pomocy de minimis.

Odnosząc się do problemu dotyczącego zapewnienia zapisów w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 równego traktowania gospodarstw rolnych niezależnie od wielkości (z wyłączeniem cappingu) oraz wprowadzenia takich mechanizmów, działań i schematów, które nie spowodują zmniejszenia krajowej produkcji rolnej i dochodów rolników i dofinansowania II filara ze środków krajowych do maksymalnej wysokości przewidzianej w przepisach UE informuję, że zapisy w Planie Strategicznym dla WPR na lata 2023-2027 zapewniają równe traktowanie gospodarstw, niemniej wskazują na wiodącą rolę rodzinnych gospodarstw rolnych, które mają swoje umocowanie w obowiązującej ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego. Artykuł 5 tego aktu prawnego, wskazuje, że za gospodarstwo rodzinne uważa się gospodarstwo rolne: 1) prowadzone przez rolnika indywidualnego oraz 2) w którym łączna powierzchnia użytków rolnych jest nie większa niż 300 ha.

Jednocześnie należy podkreślić, że wszystkie działania mechanizmów interwencji są skierowane na utrzymywanie i rozwijanie produkcji rolniczej, w tym także poprzez ekoschematy – praktyki korzystne dla środowiska i klimatu.

W ramach ekoschematów proponuje się wdrożyć m.in.: (i) praktyki polegające na ekonomicznym i racjonalnym nawożeniu, które jednocześnie wpłyną na ochronę wód przed eutrofizacją (opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, ekstensywne użytkowanie

TUZ z obsadą zwierząt), (ii) praktyki związane z wzbogacaniem gleby w materię organiczną, czy też jej ochroną przed erozją (zróżnicowana struktura upraw, międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe, uproszczone systemy uprawy), (iii) praktyki związane z ochroną różnorodności biologicznej (obszary z roślinami miododajnymi, prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin, biologiczna ochrona upraw, przeznaczenie 7% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne, czy też (iv) praktyki na rzecz ochrony powietrza (praktyki ograniczające emisję amoniaku: wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godz. od aplikacji, stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo). Ponadto, z uwagi na pozytywny wpływ systemu rolnictwa ekologicznego na glebę, wodę i bioróżnorodność proponuje się, aby w ramach ekoschematów promowane były również takie praktyki (w postaci płatności powierzchniowych do upraw ekologicznych).

Dodatkowo przewiduje się, iż w ramach ekoschematów będzie można ubiegać się o wsparcie na utrzymanie zadrzewień i systemów rolno-leśnych, które zostaną zrealizowane jako inwestycje leśne i zadrzewieniowe w ramach II filaru WPR.

W zakresie definicji aktywnego rolnika, Plan Strategiczny określa, że rolnik jest uznawany za aktywnego, jeżeli nie prowadzi żadnej z działalności wymienionej na negatywnej liście albo jeżeli:

1. w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) działalność rolnicza tego rolnika została wskazana jako główna, lub
2. dokumenty z KRS lub REGON potwierdzają, że wykonywana przez rolnika działalność rolnicza stanowi główną działalność gospodarczą, lub
3. udokumentuje, że:
 - jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego przychodu w gospodarstwie, lub
 - roczna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej.

Głównym celem płatności bezpośrednich, określonym w prawodawstwie unijnym, jest wsparcie dochodów rolników. Płatności bezpośrednie zapewniają stabilność dochodów rolników w warunkach zmieniającej się koniunktury gospodarczej. Łagodzą skutki gwałtownych zmian występujących na rynkach rolnych i zmniejszają naturalne ryzyko związane z prowadzeniem działalności rolniczej. Dzięki temu przeciwdziałają zaniechaniu prowadzenia działalności rolniczej, z korzyścią dla utrzymania aktywności gospodarczej na obszarach wiejskich.

Stosowanie tego wsparcia ma istotny wpływ na utrzymanie rodzinnych gospodarstw rolnych, które narażone są na silną konkurencję ze strony dużych przedsiębiorstw rolnych, uzyskujących przewagę konkurencyjną w związku z działaniem efektu skali (spadek kosztów jednostkowych wraz ze wzrostem wielkości produkcji). Dzięki temu rolnictwo zachowuje swój potencjał w zakresie kreowania miejsc pracy na obszarach wiejskich, a jednocześnie mniejsza jest presja na środowisko naturalne, które łatwiej absorbuje negatywne efekty zewnętrzne przy rozproszonej produkcji rolnej.

Sytuacja dochodowa gospodarstw w Polsce jest znacznie zróżnicowana w zależności od ich wielkości. W grupie gospodarstw o powierzchni użytków rolnych (UR) do 25 ha dochody kształtują się na poziomie znacznie niższym niż dochód parytetowy nawet po uwzględnieniu płatności bezpośrednich i płatności ONW, mimo iż w przedziale tym występują gospodarstwa specjalistyczne charakteryzujące się znacznymi dochodami bez konieczności posiadania ziemi. Gospodarstwa o powierzchni UR między 25 a 50 ha nieznacznie przekraczają ten poziom dopiero po uwzględnieniu wsparcia bezpośredniego i ONW. Gospodarstwa największe, a więc te powyżej 50 ha UR, charakteryzują się dochodem z działalności rolniczej (bez płatności) przewyższającym dochód parytetowy.

W związku z powyższym część płatności bezpośrednich (w szczególności uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów, ale pośrednio również uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników, wsparcie związane z produkcją do młodego bydła i do krów) ukierunkowana została na małe i średnie gospodarstwa rolne (mające szanse na rozwój w warunkach globalizacji rynków i zmian oczekiwań konsumentów), będące gwarantem prowadzenia działalności rolniczej w sposób zrównoważony środowiskowo. Należy jednak zauważyć, że wprowadzony system płatności bezpośrednich wspiera również konkurencyjność i rozwój całego polskiego rolnictwa, poprzez stwarzanie bodźców do stopniowych zmian strukturalnych.

W Planie Strategicznym na lata 2023-2027 (PS WPR) zaproponowano szeroki wachlarz praktyk możliwych do realizacji w ramach ekoschematów. Katalog proponowanych interwencji zawiera 16 ekoschematów, (m.in. ekoschemat Dobrostan zwierząt oraz Rolnictwo ekologiczne), które zgodnie z założeniami KE, przyczyniają się do realizacji wszystkich celów środowiskowych WPR (woda, gleba, powietrze, klimat, bioróżnorodność), a także są możliwe do wdrożenia przez gospodarstwa o różnym typie produkcji, czy wielkości.

Takie podejście powinno pozwolić rolnikom w elastyczny sposób dopasować ekoschematy do prowadzonego sposobu produkcji rolnej, czy potrzeb gospodarstwa. Płatność ta jest

obowiązkowa do wdrożenia przez państwo członkowskie, natomiast dobrowolna dla rolników, co oznacza, że w przypadku jeśli nie zdecydują się oni na realizację ekoschematów przyznawane im płatności bezpośrednio w kolejnym okresie programowania będą niższe. Z tego powodu przyjęto założenie, że I filar powinien mieć charakter powszechny, a proponowane ekoschematy powinny cechować nieskomplikowanie i prostota. W ten sposób starano się zapewnić ich dostępność dla wszystkich rolników, a przez to powszechnie stosowane w gospodarstwach, tak aby: (i) poprzez efekt skali z jednej strony osiągnąć najwyższą efektywność w zakresie pozytywnego oddziaływania na środowisko i klimat, (ii) z drugiej strony natomiast zapewnić pełne wykorzystanie środków przeznaczonych na ten cel.

Przedstawione w projekcie PS WPR stawki płatności w ramach ekoschematów, co do zasady, wyliczone zostały na podstawie poniesionych kosztów i utraconych dochodów oraz uwzględniają dodatkowe korzyści związane z realizacją ekoschematu. Zostały one określone przez podmioty takie jak Instytut Zootechniki – PIB oraz Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB. Określając wysokość stawek płatności wzięto pod uwagę poziom ambicji poszczególnych ekoschematów, w tym stawiane wymagania (wynikające z tego koszty, które będą musiały być poniesione przez rolników, ewentualne straty dochodu, ale również korzyści płynące z realizacji wymaganych działań), jednocześnie mając na względzie zapewnienie odpowiedniej wysokości wsparcia w stosunku do ponoszonych nakładów wynikających z realizacji ekoschematu.

Przyjęta w przepisach UE instytucja rolnika aktywnego zawodowo ma na celu w szczególności wyeliminowanie ze wsparcia podmiotów, które dysponując znacznymi arealami ziemi rolnej nie zajmują się produkcją rolniczą. Zjawisko to nie sprzyja prawidłowej dystrybucji środków finansowych w ramach wsparcia bezpośredniego, którego zasadniczym celem jest wsparcie dochodów rolników. Niekorzystny wpływ pobierania płatności przez osoby niezajmujące się produkcją rolną dotyczy w szczególności dużych podmiotów, które posiadając znaczne zasoby ziemi osiągają wysokie przychody z tego tytułu. Z tego względu działania związane z badaniem aktywności rolniczej proponuje się ograniczyć jedynie do gospodarstw największych. W pozostałych przypadkach efekty stosowania tego mechanizmu byłyby niewspółmiernie małe do poniesionych nakładów administracyjnych. Jest to bowiem instrument o wysokim poziomie skomplikowania pod względem procesu weryfikacji.

W sprawie *holdingu spożywczego* informuję, że resortem odpowiedzialnym za utworzenie Narodowego Holdingu Spożywczego jest Ministerstwo Aktywów Państwowych, które prowadzi prace nad konsolidacją spółek z branży rolno-spożywczej celem stworzenia na bazie zasobów Skarbu Państwa silnego podmiotu, który swoją skalą i szerokim wachlarzem działalności będzie mógł aktywnie wpływać na poprawę sytuacji na krajowym rynku rolnym i przyczynić się do wzmocnienia pozycji polskiego rolnictwa na świecie.

Konsolidacja spółek z branży rolno-spożywczej zostanie przeprowadzona w oparciu o potencjał i aktywa Krajowej Spółki Cukrowej S.A. z siedzibą w Toruniu (KSC S.A.), największego podmiotu z tej branży z większościowym udziałem Skarbu Państwa.

W celu powołania holdingu, Ministrowi Aktywów Państwowych zostały już przekazane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa dwie spółki: Elewar wraz ze spółką – córką Zamojskie Zakłady Zbożowe.

W skład holdingu mają zostać włączone również inne spółki Skarbu Państwa, którymi zarządza Krajowy Ośrodek: Danko, Małopolska Hodowla Roślin, Poznańska Hodowla Roślin, Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego, Pomorsko-Mazurska Hodowla Ziemniaka, Hodowla Zwierząt i Nasiennictwo Roślin Polanowice oraz Kombinat Rolny Kietrz. W dniu 17 listopada 2021 r. Sejm RP uchwalił odpowiednią ustawę, która pozwoli przekazać aktywa KOWR na rzecz budowy holdingu spożywczego. Ustawa ta została podpisana przez Pana Prezydenta 20 grudnia 2021 r.

Natomiast 19 listopada 2021 r. Wicepremier, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryk Kowalczyk oraz Wicepremier, Minister Aktywów Państwowych Jacek Sasin podpisali list intencyjny w sprawie powołania Narodowego Holdingu Spożywczego.

Utworzony Holding Spożywczy poprzez uczciwą grę rynkową, będzie wskaźnikiem dla innych podmiotów w zakresie sprawiedliwych cen, regularnych i terminowych płatności. Holding jako przedsiębiorstwo należące do Skarbu Państwa będzie przykładem realizowania polityki mającej na celu wzmocnienie producenta rolnego, który jest najslabszym ogniwem w łańcuchu dostaw. Holding będzie wyznacznikiem prawidłowych relacji między rolnikiem a odbiorcą, co wpłynie również na politykę realizowaną przez inne podmioty funkcjonujące na rynku poprzez wskazanie właściwych i równorzędnych praw wynikających z realizacji umów.

Z poważaniem

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Anna Gembicka
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych
dostępna jest pod adresem:
www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych

